

WET UITFASERING PENSIOEN IN EIGEN BEHEER EN OVERIGE FISCALE PENSIOENMAATREGELEN

Veel DGA's hebben er reikhalzend naar uitgezien: een oplossing voor het pensioen in eigen beheer (PEB). Inderdaad oplossing! Want wat in het verleden werd gebracht als een mooie besparing van vennootschapsbelasting is voor veel BV's een blok aan het been geworden.

Daar waar de fiscale aftrek in de BV steeds lager is geworden door onder andere het afnemende Vpb-tarief is de commerciële pensioenverplichting gestegen. Voor jonge DGA's met een geïndexeerd pensioen kan de waarde economisch verkeer bij de huidige marktrente oplopen tot wel zes keer de fiscale verplichting. Dit leidt tot de inmiddels bekende **DIVIDENDKLEM**.

In dit artikel behandelen we onder andere:

- A. Afschaffen pensioen in eigen beheer
- B. Uitsfaseren van pensioen
 - 1. Afkoop
 - 2. Omzetten in een oudedagsverplichting
- C. De positie van de partner
- D. (Deels) verzekerde pensioenregelingen
- E. Anticiperende maatregelen
- F. Conclusie

A. AFSCHIED VAN PENSIOEN IN EIGEN BEHEER

Met ingang van 2017 vervalt de fiscale faciliteit voor de opbouw van pensioen eigen beheer. Voor de DGA die geen gebruik wil of kan maken van de mogelijkheid tot afkoop of omzetten (zie B2 en B3) blijven op het tot 2017 opgebouwde pensioen de huidige regels gehandhaafd. De hoogte van het opgebouwde pensioen wijzigt niet meer tenzij in de pensioenovereenkomst is opgenomen dat het pensioen jaarlijks wordt geïndexeerd. Opbouw over toekomstige dienstjaren is uiteraard niet meer mogelijk.

Door het verschil in fiscale en commerciële voorziening blijft de DGA geconfronteerd met de dividendklem.

Voor de praktijk

Actieve pensioenregelingen, waarbij nog steeds pensioen wordt opgebouwd, moeten worden aangepast. Nog dit jaar (vóór 1 januari 2017) moet in de Vergadering van Aandeelhouders het besluit worden genomen om de pensioenopbouw te beëindigen. Gebeurt dit niet, dan is de BV arbeidsvoorwaardelijk verplicht pensioen te blijven opbouw zonder dat daarbij fiscale faciliteiten gelden. In de modellenbibliotheek van Auxilium is voor leden een voorbeeld van de AV-notulen opgenomen.

A.1 De arbeidsbeloning vanaf 2017

De pensioentoezegging is onderdeel van de arbeidsbeloning van de DGA. De waarde van die pensioenbeloning is te kwantificeren als de jaarlijkse koopsom van het in te kopen pensioen op basis van in de markt geldende tarieven. Valt die pensioenopbouw weg, dan verlaagt dit de totale arbeidsbeloning van de DGA. Hierbij kan de vraag worden gesteld of de arbeidsbeloning nog zakelijk

is. Zo niet, dan zal de DGA moeten worden gecompenseerd. Ook deze compensatie dient door de Vergadering van Aandeelhouders te worden goedgekeurd.

Voorbeeld:

De DGA heeft een salaris van € 80.000. De marktwaarde van de pensioenaangroei wordt berekend op € 32.000. Dit betekent een totale arbeidsbeloning van € 112.000. Na het wegvallen van de pensioenopbouw resteert het salaris van € 80.000. Als deze beloning buiten de doelmatigheidsmarge valt (75% van het loon bij een meest vergelijkbare dienstbetrekking), kan de zakelijkheid in het geding zijn.

De vraag is in hoeverre die zakelijkheid moet worden bepaald aan de hand van de huidige extreem hoge pensioenlasten veroorzaakt door de lage markttrente.

B. UITFASEREN PEB

De uitvoering van het PEB leidt tot hoge kosten bij de Belastingdienst. Om die reden heeft de staatssecretaris een voorkeur voor het snel 'uitfaseren' van het PEB. Hiervoor kent het wetsvoorstel een gunstige mogelijkheid voor afkoop van het PEB of omzetten van het PEB in een oudedagsverplichting (ODV).

Voor welke optie de DGA ook kiest, de Belastingdienst moet worden geïnformeerd. Dit kan via een daartoe bestemd formulier dat op 2 januari door de Belastingdienst op de site wordt gepubliceerd. Dit formulier dient mede ondertekend te worden door de partner en vergezeld te gaan van "bepaalde" informatie. Welke informatie dit is wordt in een AMVB nader uitgewerkt. Zeker is dat hier het nodige rekenwerk voor verricht zal moeten worden.

De DGA heeft een maand de tijd om na zijn besluit voor afkoop of omzetten de Belastingdienst te informeren. Te late informatie leidt er toe dat de normale sancties van toepassing zijn dus heffing loonbelasting en revisierente over de waarde economisch verkeer van het pensioen.

B.1. Afkoop PEB

Bij deze variant worden twee fiscale cadeautjes gegeven voor zover de pensioenverplichting in zijn geheel wordt afgekocht. Het eerste is dat het pensioen fiscaal geruisloos mag worden afgestempeld tot de fiscale waarde. Hierbij is geen loonbelasting of revisierente verschuldigd.

Het tweede cadeau is dat het pensioen mag worden afgekocht waarbij een korting wordt gegeven op de afkoopgrondslag. Om het uitfaseren te bespoedigen is de volgende afkoopstaffel opgenomen:

<u>Jaar van afkoop</u>	<u>korting</u>
2017	34,5%
2018	25%
2019	19,5%

De korting wordt gegeven op de fiscale pensioenvoorziening op moment van afkoop echter maximaal over de voorziening ultimo 2015. Voor de toename van de fiscale voorziening in 2016 geldt dus geen korting. Dit is uiteraard gedaan om anticiperende maatregelen te voorkomen. Bij gebroken boekjaren wordt de korting verleend over de fiscale waarde van het PEB van het boekjaar dat eindigt in 2015.

De Belastingdienst heeft al aangegeven te controleren op de voorziening primo 2015 en ultimo 2015. BV's waar ultimo 2015 voor het eerst een pensioenvoorziening op de balans verschijnt, worden geselecteerd voor controle.

Voorbeeld:

De fiscale voorziening voor het PEB ultimo 2015 € 200.000

<i>Aanvang is de fiscale waarde</i>	2017	2018	2019
<i>Kortingspercentage</i>	€ 220.000	€ 245.000	€ 270.000
<i>Korting afkoopgrondslag</i>	34,5%	25%	19,5%
<i>Afkoopgrondslag</i>	€ 69.000	€ 50.000	€ 39.000
<i>Heffing LB 52%</i>	€ 151.000	€ 195.000	€ 231.000
	€ 78.520	€ 101.400	€ 120.120

B.2. Omzetten in de oudedagsverplichting

DGA's die wel van hun PEB af willen maar niet willen of kunnen afkopen, kunnen het PEB omzetten in een oudedagsverplichting (ODV). Dit wordt ook wel de spaarvariant genoemd. Ook bij het omzetten in een ODV wordt het PEB fiscaal geruisloos afgestempeld tot de fiscale voorziening en is de DGA dus bevrijd van de dividendklem. Vervolgens wordt de fiscale pensioenvoorziening omgezet in de ODV.

De ODV vormt een verplichting op de balans van de werkgever, maar kan ook worden afgestort bij een verzekeraar of bij een bank.

B.2.1 ODV in de BV

Aan de ODV wordt niet gedoteerd behoudens jaarlijkse bijschrijving van rente. Hierbij wordt aangesloten bij het marktrendement (U-rendement). De uitkeringen uit de ODV worden belast als loon uit vroegere dienstbetrekking.

Voor de uitkeringen uit een ODV geldt dat de uitkering bij leven aan de DGA

- niet eerder ingaat dan vijf jaar voor het bereiken van de AOW-leeftijd en
- niet later dan 2 maanden na het bereiken van de AOW-leeftijd en
- minimaal 20 jaar wordt uitgekeerd en
- bij ingang voor de AOW-leeftijd de termijn van 20 jaar wordt verlengd met de periode vanaf de ingangsdatum van de ODV uitkeringen tot aan de AOW-leeftijd.

Bij overlijden van de DGA voordat de uitkeringen zijn ingegaan moet uiterlijk twaalf maanden na overlijden een uitkering ingaan op het leven van de erfgenamen.

Vreemd genoeg geeft het wetsvoorstel niet aan hoelang deze uitkering moet duren??? Na overlijden van een erfgenaam gaat de uitkering over op diens erfgenamen.

Bij overlijden van de DGA nadat de uitkeringen zijn ingegaan worden de uitkeringen voortgezet op het leven van de erfgenamen en indien die komen te overlijden op diens erfgenamen.

Aan de uitkeringen uit een ODV wordt de eis gesteld dat het gaat om regelmatige uitkeringen met tussenposen van maximaal een jaar.

Voorbeeld uitkeringsschema ODV

Saldo ODV bij aanvang van de uitkeringen is € 300.000.

De marktrente is 1%.

Jaar	beginstand	uitkering	oprenting	eindstand
1	€ 300.000	€ 15.000	€ 2.850	€ 287.850
2	€ 287.850	€ 15.150	€ 2.727	€ 275.427
3	€ 275.427	€ 15.302	€ 2.601	€ 262.727
4	€ 262.727	€ 15.455	€ 2.473	€ 249.745
5	€ 249.745	€ 15.609	€ 2.341	€ 236.477
6	€ 236.477	€ 15.765	€ 2.207	€ 222.919
7	€ 222.919	€ 15.923	€ 2.070	€ 209.066
8	€ 209.066	€ 16.082	€ 1.930	€ 194.914
9	€ 194.914	€ 16.243	€ 1.787	€ 180.458
10	€ 180.458	€ 16.405	€ 1.641	€ 165.693
11	€ 165.693	€ 16.569	€ 1.491	€ 150.615
12	€ 150.615	€ 16.735	€ 1.339	€ 135.219
13	€ 135.219	€ 16.902	€ 1.183	€ 119.500
14	€ 119.500	€ 17.071	€ 1.024	€ 103.453
15	€ 103.453	€ 17.242	€ 862	€ 87.073
16	€ 87.073	€ 17.415	€ 697	€ 70.355
17	€ 70.355	€ 17.589	€ 528	€ 53.294
18	€ 53.294	€ 17.765	€ 355	€ 35.884
19	€ 35.884	€ 17.942	€ 179	€ 18.122
20	€ 18.122	€ 18.122		

B.2.1 ODV buiten de BV

De ODV kan worden aangewend voor de aankoop van een lijfrente als bedoeld in artikel 3.125 (verzekerde lijfrente) of 3.126a (bancaire lijfrente). Dit kan op ieder moment.

De wetgever heeft hierbij geen beperkingen opgelegd aan de aan te kopen lijfrente. Zoals de wettekst er nu ligt is dus ook de aankoop van een tijdelijke uitkering (minimaal 5 jaar) mogelijk en mag de uitkering uiterlijk ingaan in het kalenderjaar gelegen vijf jaar nadat de DGA de AOW-leeftijd heeft bereikt. Is dit een bewuste keuze of een slordigheidje in de wet?

B.2.2 Afkoop van de ODV

De DGA die zijn pensioen heeft omgezet in een ODV kan in 2017, 2018 en 2019 nog gebruik maken van de gunstige afkoopfaciliteit. De grondslag voor de afkoop, en dus voor de loonheffing, is het opgerente ODV-saldo onder aftrek van de korting. De korting wordt ook bij afkoop van de ODV berekend over maximaal de fiscale waarde van het omgezette PEB per ultimo 2015. Het kortingspercentage is gelijk aan het percentage volgens de tabel van paragraaf B.1.

Bij afkoop van de ODV ná 2019 wordt geen korting verleend en ook reviserende geheven.

B.2.3 Omzetting reeds ingegane pensioenen in een ODV

Ook reeds ingegane pensioenen mogen worden omgezet in een ODV. De uitkeringsduur is dan gelijk aan 20 jaar minus de reeds verstreken periode vanaf de AOW-leeftijd van de DGA.

Zoals het wetsvoorstel er nu ligt is onduidelijk hoe om te gaan met uitkerende pensioenen die zijn ingegaan voor de AOW-leeftijd. Stel de DGA heeft een pensioen dat ingegaan is 1 november 2016 bij de 60-jarige leeftijd van de DGA. Mag dit pensioen worden omgezet in een ODV? De ODV uitkering mag niet eerder ingaan dan vijf jaar voor het bereiken van de AOW-leeftijd en dit is voor deze DGA nog niet het geval. Mag het pensioen dan niet worden omgezet? Of mag het pensioen wel worden omgezet maar worden de pensioenuitkeringen dan stopgezet en gaat de ODV-uitkering in op een moment gelegen uiterlijk twee maanden na AOW-leeftijd?

En wat te denken van de DGA die 20 jaar ouder is die dan de AOW-leeftijd. Voor die DGA is er geen oplossing in het wetsvoorstel opgenomen buiten afkoop. De BV moet in stand blijven en pensioen uitkeren tot de pot leeg is. Extern onderbrengen is vanwege de leeftijd helaas geen optie.

B.2.4 Emigratie van een ODV-gerechtigde

Bij emigratie wordt een conserverende aanslag opgelegd. Wordt de ODV vervolgens afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wordt loonbelasting en revisierente geheven over het opgerente ODV saldo. Is dit het geval in de jaren 2017 tot en met 2019, dan kan wel van de gunstige afkoopfaciliteit gebruik worden gemaakt. Dit om geëmigreerde DGA's niet te benadelen ten opzichte van hun niet-geëmigreerde collega's.

C. DE POSITIE VAN DE PARTNER

Bij wet is geregeld dat het uitfaseren van pensioen, afkoop en omzetten in een ODV, alleen mogelijk is met instemming van de partner of de gewezen partner die recht heeft op een afgeleid pensioen. Dit is de partner die recht heeft op pensioenverevening.

Het is duidelijk dat de partner er in rechten op achteruit gaat. Voor de ODV komt er geen wettelijke regeling bij echtscheiding. Bij afkoop is het de vraag of de partner op grond van het huwelijksvermogensregime überhaupt profiteert van de toename van het vrije vermogen in de BV. En zelfs bij een volledige huwelijksgemeenschap nemen de rechten van de partner waarschijnlijk af. Bij scheiding heeft de ex-partner onder de huidige wet veelal recht op meer dan de helft van de commerciële pensioenvoorziening. De ex krijgt immers de helft van het tijdens huwelijk opgebouwde ouderdomspensioen plus het volledige opgebouwde partnerpensioen.

Het is mogelijk om de partner hiervoor te compenseren door middel van aanpassing van het huwelijksvermogensregime of een regeling op te nemen op grond waarvan de partner bij scheiding wordt gecompenseerd. Bij omzetting van het pensioen in een ODV moet bij de informatieverstrekking aan de Belastingdienst al melding worden gemaakt van een dergelijke regeling.

Hier valt dus heel wat te adviseren en de accountant doet er goed aan deze adviesfunctie zeer serieus te nemen. Weigert de partner in te stemmen met het uitfaseren van het PEB, dan rest niets anders dan de opgebouwde pensioenen voort te zetten onder het huidige fiscale regime.

D. (DEELS) VERZEKERDE PENSIOENREGELINGEN

In praktijk komt het regelmatig voor dat de DGA zijn pensioen gedeeltelijk in eigen beheer heeft en gedeeltelijk bij een verzekeraar. Bij deze regelingen moeten we onderscheid maken tussen zogenaamde bepaalde en onbepaalde pensioenregelingen.

D.1 Bepaalde pensioenregelingen

Dit zijn regelingen waarbij vooraf is vastgelegd welk deel van het pensioen door de BV wordt uitgevoerd en welk deel door de verzekeraar. Dit komt in praktijk niet zoveel voor. Het deel van het pensioen dat in eigen beheer wordt uitgevoerd kan worden uitgefaseerd zoals hiervoor omschreven.

D.2 Onbepaalde pensioenregelingen

Dit zijn pensioenregelingen waarbij het pensioen in eigen beheer wordt uitgevoerd onder aftrek van het (onbepaalde) deel dat voortkomt uit de externe polis. Het wetsvoorstel spreekt van gesplitste polissen.

Naar verwachting kan het deel in eigen beheer worden uitgefaseerd. Dit vraagt dan wel om duidelijkheid over de waarde van de polis. Immers, de waarde in de polis bepaalt het deel in de BV.

Daarnaast komt het regelmatig voor dat de waarde van de polis wordt overgedragen naar de BV. Tot 2017 is dit nog mogelijk. Na overdracht kan het kapitaal worden afgekocht zonder heffing revisierente of worden omgezet in een ODV. De kortingsregeling bij afkoop is echter niet van toepassing op het overgedragen kapitaal.

Vanaf 2017 is de BV is geen toegestane pensioenuitvoerder meer en is overdracht van extern pensioenkapitaal niet meer mogelijk.

Voor de praktijk!

Heeft uw cliënt een deel (of zijn gehele pensioen) bij een verzekeraar, dan is het belangrijk om **op zeer korte termijn** te bekijken of het zinvol is om de polis over te dragen naar de BV. Vanaf 2017 is dit dus niet meer mogelijk.

Let daarbij wel op of het beëindigen van de polis niet tot een groot kapitaalverlies leidt. Bijvoorbeeld door wegvallende winstrechten, het verlies van een gegarandeerd beleggingsrendement, een hoge einduitkering enz. Ook is het belangrijk om te bekijken of er een groot overlijdenskapitaal is verzekerd. Kan de overlijdensdekking in stand blijven zonder dat de DGA gezondheidswaARBorgen moet aanleveren. Dit is maatwerk en vraagt om kennis van levensverzekeringen.

E. Anticiperende maatregelen

Om zogenaamde anticiperende effecten te bestrijden is in het wetsvoorstel een bepaling opgenomen ingeval van bovenmatige pensioenopbouw in 2016. Is de pensioenaangroei in 2016 meer dan 125% van de aangroei in 2015, dan wordt ervan uitgegaan dat dit is gedaan om te anticiperen op het gunstige uitfaseren van het PEB. In dat geval kan voor die eenmalige hoge pensioenaangroei (het deel boven 125%) geen gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid fiscaal geruisloos af te stempelen tot het niveau van de fiscale voorziening. Bij afkoop of omzetting in de ODV is dan loonbelasting en revisierente verschuldigd over de waarde economisch verkeer van dit bovenmatige deel.

Daarnaast wordt in de Memorie van toelichting de situatie besproken waarbij de aandelen van de BV waarin de pensioenverplichting is opgenomen in handen zijn van een ander dan de DGA zelf. In geval van prijsgeven van het PEB zonder compenserende maatregelen wordt de waarde stijging van de aandelen als een schenking beschouwd en is schenkbelasting verschuldigd. Dit geldt in alle gevallen dus ook als deze situatie niet in het zicht van het uitfaseren van PEB is gecreëerd.

Het is niet duidelijk of deze schenkingsgedachte beperkt blijft tot de gebruikelijke verdachtenclub: de bloed- en aanverwant tot en met de vierde graad. Wordt bijvoorbeeld ook een kleine medeaandeelhouder – niet familie - belast voor de waardeinstijging?

F. conclusie

Voor veel DGA's is nu het moment van de pensioenverlossing nabij. Maar niet voor allen. Weigert de (gewezen) partner in te stemmen met uitfaseren, dan blijven de huidige regels en dus de dividendklem van kracht. Helaas, maar het is niet anders. Alle reden dus om die partner goed voor te lichten en samen naar een mogelijke compensatie te zoeken om alsnog de instemming te verkrijgen.

De tijd daarvoor is kort. Hoe later de afkoop, hoe hoger de verschuldigde loonbelasting. De DGA die medio 2017 besluit af te kopen is ook loonbelasting verschuldigd over de actuariële oprenting van de fiscale verplichting pensioenvoorziening tot het feitelijke moment van afkoop.

Twijfelt de DGA tussen afkoop en omzetten, dan kan het PEB ook in eerste instantie worden omgezet in een ODV. Die ODV kan desgewenst later alsnog worden afgekocht. De ODV moet wel worden opgerent tot het moment van afkoop maar door de huidige lage markttrente is die aangroei te verwaarlozen.

De DGA heeft dan iets meer tijd om een weloverwogen keuze te maken tussen afkoop en omzetten en die keuze af te stemmen op zijn persoonlijke financiële omstandigheden. Het is immers niet op voorhand aan te geven wat voor een specifieke DGA de beste keuze is, alle mooie rekenprogramma's ten spijt, het is en blijft maatwerk. Hierbij dient te worden gekeken naar

- het huwelijksgoederenregime
- het box 3 vermogen
- het zakelijk vermogen
- overige oudedagsvoorzieningen
- schulden in box 1 en box 3

Rekenprogramma's zijn een prima middel ter ondersteuning, maar niet maatgevend voor het advies.

Wat kunt u op dit moment al doen?

- Selecteer DGA's met pensioen in eigen beheer.
- Benader op zeer korte termijn DGA's met externe pensioenpolissen met oog op de eventuele overdracht naar de BV in 2016.
- Organiseer bijeenkomsten voor uw DGA's en hun partners waarin zij collectief worden voorgelicht. Denk hierbij aan ontbijtcessies, relatieavonden, spitsuurbijeenkomsten...
- Plan individuele adviesgesprekken in.
- Zorg voor een compleet pensioendossier inclusief de benodigde berekeningen.
- Maak gebruik van het inventarisatieformulier in de modellenbibliotheek.

En tot slot: laat u niet verleiden tot een een-tweetje met uw DGA-cliënt buiten de partner om. Zeker niet nu de instemming van de partner bij wet is geregeld. Uw beroepsregels verlangen immers dat u integer, professioneel, objectief en zorgvuldig handelt.

Wat doet Auxilium aan informatievoorziening over de pensioenwijzigingen?

[Workshops bij u op kantoor](#)

[Trainingen met open inschrijving](#)

Ruim aandacht tijdens de [Update Fiscaal en Financiële Planning](#)

Wij leveren sprekers voor bijeenkomsten met uw relaties.

Modellenbibliotheek voor Auxilium leden: notulen AV en checklist pensioenadvies.

En uiteraard schuiven wij graag aan tafel om uw cliënt en partner te adviseren. Meer informatie?

Neem contact op met de adviseurs van de pensioenafdeling en de afdeling marketing.

Wacht niet tot 1 januari 2017

Zoals het er nu naar uitziet is de tijd voor advies kort. Te kort naar onze mening en we hopen dat de wetgever ook tot dit inzicht komt. De staatssecretaris heeft zelf ruim de tijd genomen en altijd geroepen dat kwaliteit voor snelheid gaat. Beste meneer Wiebes, laat dit dan ook voor het advies gelden!